

Na HR 6 juni 2014: Een hernieuwd pleidooi voor rechterlijke facilitering van de voorlopige crediteurencommissie

Tvl 2015/8

1. Inleiding

In HR 6 juni 2014 (SNS Property Finance en Rabobank (verder: de Banken) tegen Visser³) heeft de Hoge Raad het casatieverzoek van de Banken tegen een afwijzing door de Rechtbank Gelderland om een voorlopige crediteurencommissie in te stellen ex art. 74 Fw, verworpen. Op instelling daarvan bestaat géén aanspraak (art. 74 Fw), anders dan op een definitieve crediteurencommissie (art. 75 Fw). Het probleem hier is dat het recht van de crediteuren op de instelling van zo'n definitieve commissie pas ontstaat bij de verificatievergadering en een dergelijke vergadering er in de regel niet komt of pas in een zodanig laat stadium dat alle belangrijke vereffeningshandelingen al zijn verricht. Hieronder geven wij eerst de redenering van de Hoge Raad in die beschikking weer om vervolgens de stand van de literatuur rond de voorlopige crediteurencommissie door te nemen. Vervolgens kijken wij naar economische argumenten die pleiten voor instelling van een crediteurencommissie. Wij ronden af met een voorstel om de scherpe randjes van de op het oog alomvattende informatieverplichting van art. 76 Fw met gebruikmaking van geheimhoudingsovereenkomsten af te vijlen.

2. HR 6 Juni 2014 (Banken/Visser)

De procedure betreft een verzoek van de Banken om in het faillissement van Visser op de voet van art. 74 Fw een voorlopige crediteurencommissie in te stellen en om hen daarin tot leden te benoemen. Aan hun verzoek⁴ leggen de Banken ten grondslag:

- (i) De belangrijkheid en de aard van de boedel geven aanleiding tot de instelling van een voorlopige crediteurencommissie. Deze commissie kan de curator bijstaan en adviseren in zijn zoektocht naar activa ten behoeve van de gezamenlijke crediteuren.
- (ii) Het is ongeloofwaardig dat Visser thans geen bezittingen van enige waarde of inkomsten zou hebben. Er

moet veel meer in de boedel zijn dan het in het tweede faillissementsverslag genoemde bedrag van € 40.000, nu een bedrag van ongeveer € 50.000.000 uit de Eurocommerce Groep naar Visser is gestroomd.

- (iii) De kans om activa te achterhalen wordt vergroot door het instellen van een voorlopige crediteurencommissie.
- (iv) Vanwege hun bekendheid en bemoeienis met de Eurocommerce Groep hebben de Banken de nodige ervaring met de handelwijze van Visser en de wijze waarop hij binnen de Eurocommerce Groep heeft getracht activa buiten het bereik van de crediteuren te brengen. Daarnaast hebben de Banken ook ruime ervaring met (financieel) complexe faillissementen waarbij internationale aspecten en vermoedens van fraude een rol spelen. Deze kennis willen de Banken graag inzetten ten behoeve van een efficiënte behandeling van het faillissement van Visser.

De curator heeft zich net als Visser⁵ in de procedure voor de rechtbank op het standpunt gesteld dat het verzoek van de Banken dient te worden afgewezen. De rechter-commissaris steunt het verzoek van de Banken, maar vindt onder meer de voorgestelde samenstelling van de commissie eenzijdig. De Hoge Raad vat het oordeel van de rechtbank als volgt samen:

De rechtbank heeft zich allereerst rekenschap gegeven van de aard en "de belangrijkheid" van het faillissement van Visser. Daarbij heeft zij zich in het bijzonder laten leiden door het ontbreken van complicerende omstandigheden, zoals internationale aspecten met betrekking tot de diverse bankrekeningen van Visser, en door de omvang van de aanwezige en de nog in de boedel terug te brengen activa.

Voorts heeft de rechtbank acht geslagen op hetgeen door de curator reeds is bewerkstelligd ten aanzien van het terugbrengen van activa in de boedel en op de samenhang van het onderhavige faillissement met de faillissementen van de Eurocommerce-vennootschappen. In dit verband heeft de rechtbank onder meer gewezen op de mogelijkheid van informeel overleg over internationale verhaalsonderzoeken tussen de Banken, de curator en de Eurocommerce curator en op het resultaat dat langs die weg reeds is bereikt.

Ten slotte heeft de rechtbank gewicht toegekend aan de bevoegdheden die op grond van de Faillissementswet toekomen aan een crediteurencommissie. Daarbij heeft de rechtbank – gezien de omstandigheden van het onderhavige geval – met name gewezen op de mogelijkheid dat het

1 Voormalig curator, thans werkzaam als senior researcher aan Leiden Law School en coördinator van TRI-Leiden (www.TRI-Leiden.eu), een onderzoekscentrum voor turnaround, rescue en insolventie gerelateerde onderzoeksvraagstukken. De auteurs bedanken Rumana Abdur, voormalig stagiair bij TRI-Leiden, voor haar onderzoekswerk ten behoeve van dit artikel.

2 Master student ondernemingsrecht, financieel recht en rechtsfilosofie aan Leiden Law School en voormalig stagiair bij TRI-Leiden.

3 HR 6 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1338. Gerrit Visser is de voormalige directeur/ grootaandeelhouder van Eurocommerce.

4 'Een ieder zal het vrijstaan, daartoe tot de rechtbank een verzoek te richten.', aldus S.C.J.J. Kortmann & N.E.D. Faber, *Geschiedenis van de Faillissementswet en de Surseance van betaling – Heruitgave Van der Feltz II*, Deventer: Kluwer 1994, p. 26.

5 Hij wordt door de rechtbank en de Hoge Raad als belanghebbende beschouwd, zie r.o. 3.5.2.

belang van de Banken bij een dergelijke commissie in strijd komt met het belang bij een correcte afwikkeling van het faillissement van Visser in privé, en op het risico dat de Banken oneigenlijk gebruik zouden maken van de bevoegdheden die een crediteurencommissie heeft.

Op grond van een en ander is de rechtbank tot het oordeel gekomen dat er geen aanleiding is om een voorlopige crediteurencommissie te benoemen. De HR concludeert in r.o. 3.4.5 dat door aldus te oordelen de rechtbank geen blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting met betrekking tot art. 74 Fw en dat het oordeel voldoende is gemotiveerd.⁶

3. Opvattingen over de crediteurencommissie in recente literatuur

Een goed functionerende voorlopige crediteurencommissie kan de curator behulpzaam zijn bij het nemen van beslissingen over – gedeeltelijke – voortzetting of staking van de onderneming. Daarnaast kan een voorlopige crediteurencommissie ook van nut zijn bijvoorbeeld bij het aansprakelijk stellen van bestuurders, commissarissen, adviseurs of andere betrokkenen. De curator kan ook door middel van de voorlopige crediteurencommissie sneller relevante informatie krijgen, waardoor het faillissement effectiever en efficiënter wordt afgewikkeld.⁷ Ten slotte wordt verdedigd dat de voorlopige crediteurencommissie beter in staat is om toezicht te houden op de curator, hetgeen de faillissementsafwikkeling zou bevorderen.⁸ Desondanks wordt de voorlopige crediteurencommissie niet vaak ingesteld. Dit zou te maken kunnen hebben met het feit dat een dergelijke commissie tijd en geld kost. Daar komt bij dat de wetgever de reikwijdte van de regeling van de voorlopige crediteurencommissie heeft beperkt tot faillissementen waarin zich een substantieel actief bevindt – ‘de belangrijkheid des boedels’ – en waarin de curator behoefte heeft aan advies over een paar lastige kwesties – ‘de aard des boedels’.⁹

De wet kent dus de crediteuren niet het recht toe om een voorlopige crediteurencommissie te benoemen wanneer zij deze wenselijk achten. Aan de rechter komt discretionaire bevoegdheid toe.¹⁰ Dit in tegenstelling tot de definitieve crediteurencommissie die wordt ingesteld na de verificatievergadering ex art. 75 Fw. Volgens deze bepaling kunnen de crediteuren aanspraak maken op een definitieve crediteu-

rencommissie wanneer zij deze wenselijk achten.¹¹ Het probleem is dat de verificatievergadering pas op een zodanig laat moment wordt gehouden dat alle belangrijke handelingen al hebben plaatsgevonden.

Van Andel en Van Zanten vinden het onwenselijk dat in de huidige praktijk te vaak zonder goede grond een voorlopige crediteurencommissie niet wordt benoemd. Zij pleiten daarom voor een instrumentarium om de invloed van de crediteuren op de afwikkeling van het faillissement – voor de verificatievergadering – gestalte te geven. Dat impliceert dat indien de crediteuren de instelling van een voorlopige crediteurencommissie wensen, aan die wens – naar hun mening – in beginsel steeds tegemoet zou moeten worden gekomen.¹² Vriesendorp sluit zich bij hun standpunt aan.¹³ Volgens hem zal de animo voor een voorlopige crediteurencommissie beperkt blijven, zolang de rol van deze crediteurencommissie beperkt blijft tot louter advisering. Daar waar de bedrijfs- en branchekennis van de crediteuren groter is dan die van de curator lijkt volgens hem een betere rol voor de voorlopige crediteurencommissie weggelegd om de curator niet alleen te adviseren, maar ook te controleren. Hiermee begeeft de voorlopige crediteurencommissie zich op het terrein van de wettelijke toezichthouder op de curator – de rechter-commissaris –, iets dat de regering bij de totstandkoming van de Faillissementswet niet voor ogen stond.¹⁴ Volgens Van Andel en Van Zanten kan die controlefunctie van de voorlopige crediteurencommissie ook bestaan op basis van huidige wettelijke bevoegdheden. Zo is het informatierecht op grond van art. 76 Fw naar hun oordeel in potentie een belangrijk instrument om de transparantie van het faillissement te bevorderen en wordt daarnaast door middel van deze bepaling de invloed van de crediteuren op de wijze waarop de curator het faillissement afwikkelt gewaarborgd.¹⁵

In het ‘Voorontwerp Insolventiewet’ (VIw) uit 2007 van de ‘Commissie Insolventierecht’¹⁶ werd één crediteurencommissie (daar genoemd: schuldeiserscommissie) voorgesteld, die door de rechtbank of door de rechter-commissaris kon worden benoemd, dat laatste verplicht als ‘de vergadering van de schuldeisers’ daarom mocht verzoeken. De artikelen

6 In zijn conclusie sub 2.5.2 wijst A-G Wuisman erop dat bij een besluit over een verzoek tot benoeming van een voorlopige crediteurencommissie diverse factoren in aanmerking zijn te nemen en tegen elkaar dienen te worden afgewogen. Dit doet het besluit, vanuit een cassatietechnisch oogpunt bezien, een beslissing zijn met een in beginsel sterk feitelijk karakter, met als gevolg dat de toetsing in cassatie in beginsel ook beperkt is.

7 R.D. Vriesendorp, *Insolventierecht*, Deventer: Kluwer 2013, p. 212.

8 W.J.M. van Andel & T.T. van Zanten, ‘Informatieverschaffing door de curator in faillissement’, in: J.J. Reiziger en A. van der Schee (red.), *De curator en informatie*, Deventer: Kluwer 2013, p. 49-51.

9 R.D. Vriesendorp, *Insolventierecht*, Deventer: Kluwer 2013, p. 212.

10 Art. 74 Fw is een ‘kan’ bepaling. Dit impliceert dat de rechter discretionaire bevoegdheid heeft en zekere beoordelingsvrijheid. Zie de conclusie bij het arrest van A-G Wuisman sub 2.5.1.

11 De aanwezige crediteuren beslissen op de verificatievergadering, na afloop van de verificatie, met volstreekte meerderheid van stemmen – art. 81 Fw – over het al dan niet instellen van een definitieve crediteurencommissie. Dit verschilt met de instelling van een voorlopige crediteurencommissie, waartoe uitsluitend de rechter bevoegd is (art. 74 Fw).

12 W.J.M. van Andel en T.T. van Zanten, ‘Informatieverschaffing door de curator in faillissement’, in: J.J. Reiziger en A. van der Schee (red.), *De curator en informatie*, Deventer: Kluwer 2013, p. 49 en p. 50.

13 R.D. Vriesendorp, *Insolventierecht*, Deventer: Kluwer 2013, p. 213.

14 ‘(De taak) bestaat in het geven van advies, niet ook in het uitoefenen van controle, wat tot de bevoegdheid van den Rechter-Commissaris behoort’, aldus: S.C.J.J. Kortmann & N.E.D. Faber, *Geschiedenis van de Faillissementswet en de Surseance van betaling – Heruitgave Van der Feltz II*, Deventer: Kluwer 1994, p. 29.

15 W.J.M. van Andel & T.T. van Zanten, ‘Informatieverschaffing door de curator in faillissement’, in: J.J. Reiziger en A. van der Schee (red.), *De curator en informatie*, Deventer: Kluwer 2013, p. 48-51.

16 Deze commissie staat ook wel bekend als de ‘commissie-Kortmann’.

74 en 75 Fw werden zo in elkaar geschoven.¹⁷ Door het afdwingen van een vergadering van de schuldeiseres als bedoeld in art. 4.4.8 Vlw zouden de Banken in de zaak Banken/Visser waarschijnlijk de instelling van de crediteurencommissie hebben kunnen afdwingen. Art. 4.4.2 Vlw ('houdt toezicht op het bestuur van de boedel') bracht daarenboven expliciet de toezichtsfunctie van de crediteurencommissie in. Zoals bekend is het Vlw van tafel.¹⁸

4. Economische kijk op de rol van de crediteurencommissie

Waarom is het instellen van een voorlopige en een definitieve crediteurencommissie volgens ons nu zo belangrijk? Voor een antwoord kijken we naar de bedrijfskundige en economische literatuur en wel in het bijzonder naar de door Jensen en Meckling in 1976 uitgewerkte *agency theory*. Het adagium van deze theorie wordt wereldwijd op alle managementopleidingen gedoceerd en is voor curatoren van belang omdat ondernemers, toezichthouders en regelgevers vaak zo denken. Volgens de *agency theory* geven principalen (bijvoorbeeld: aandeelhouders) macht aan agenten (bijvoorbeeld: bestuurders) om namens en voor hen (bijvoorbeeld: in de vennootschap) te handelen. Er ontstaat een *agency* relatie. Ieder persoon, dus ook iedere betrokkene in een *agency* relatie, heeft een unieke afweging van voorkeuren – economen noemen dat een nutsfunctie. Het risico dat de belangen van principaal en agent vanwege hun verschillende nutsfuncties uiteen gaan lopen is groot. Om dat risico beheersbaar te houden dient er volgens Jensen en Meckling door de principaal aan monitoring te worden gedaan, en dient de agent zich aan bepaalde spelregels te binden. Deze *monitoring* en *bonding* leiden tot *agency costs*. *Agency costs* ontstaan in iedere samenwerking (zoals bijvoorbeeld bij het schrijven van dit artikel) ook al is er geen sprake van een duidelijke principaal-agent relatie.¹⁹

Toezicht in faillissementen gebeurt, aldus de wetsgeschiedenis, door de rechter-commissaris. Met alle respect voor wat rechters-commissarissen in Nederland doen lijkt het toch niet goed mogelijk om een *caseload* van soms meer dan 1.000 tot wel 2.000 dossiers afdoende te superviseren. Zouden we bereid zijn de curator te zien als de door de rechtbank benoemde agent met de gezamenlijke schuldeisers als principaal, dan dringt zich de gedachte op dat die *principaal* moet monitoren, en *niet* degene die de agent heeft benoemd. Toezicht door een crediteurencommissie is aangewezen omdat de crediteuren als deelgenoten in de boedel – op zijn

minst volgens de theorie – de echte belanghebbenden zijn bij het werk van de curator en zij dus de eerst aangewezenen zijn om de controle op zijn werk te verrichten. Vanuit dit perspectief zou het de taak van de rechter zijn om toe te zien of de curator behoorlijk met de crediteurencommissie omgaat en samenwerkt, en de taak van de crediteurencommissie om toe te zien of de curator in het belang van de gezamenlijkheid van de schuldeisers de boedel afwikkelt. Aan juristen is dit type benadering niet onbekend: het subsidiariteitsbeginsel inhoudende dat 'hogere' instanties niet iets moeten doen wat door 'lagere' instanties kan worden afgehandeld lijkt toch op hetzelfde idee om toezicht dáár te leggen waar de regel impact heeft, gebaseerd.

5. Oplossingsrichting

De door de rechtbank gebruikte en door de HR gesanctioneerde argumenten om tot afwijzing van het verzoek tot instelling van een crediteurencommissie te komen overtuigen niet. De aard en belangrijkheid van het faillissement worden klein gemaakt door te stellen dat het gaat om een faillissement van een privépersoon, die weliswaar bij diverse bankinstellingen meer dan één rekening aanhield en waarop de mutaties op die rekeningen een wat uitzonderlijk karakter hebben, maar geen internationale aspecten kennen. Verder overweegt de rechtbank dat geen zekerheid bestaat dat geconstateerde kasopnames van enkele tonnen naar het buitenland zijn verdwenen. Ook hebben tips van de Banken over een appartement in Zwitserland en een privéjacht volgens de curator niet veel opgeleverd. Ten slotte overweegt de rechtbank dat het inzetten door de Banken van hun specifieke kennis van en ervaring met de handelwijze van Visser, het geven van goede adviezen en het uitvoeren van internationale verhaalsonderzoeken, ook plaats kunnen vinden zonder dat er een crediteurencommissie wordt ingesteld.

Deze argumenten doen geen recht aan de markante plaats die Visser bekleedde in de Nederlandse vastgoedwereld en de grote schade die het faillissement van hem en van zijn ondernemingen heeft berokkend.²⁰ Aan crediteuren zou desgevraagd door de rechtbank na een welwillende toetsing van het wettelijk criterium het recht moeten worden toegekend om hun 'agent', de curator, te adviseren en te monitoren, reeds omdat zij daar economisch belang bij hebben in termen van een uitkeringspercentage. Daarbij moet het uiteraard niet gaan om hun eigen belang, maar om dat van de boedel (vgl. art. 4.4.2 Vlw). Juist door het scheppen van het institutionele kader van de crediteurencommissie kan systematisch naar die bankrekeningen en die opnames worden gekeken, naar buitenlandse activa worden gezocht, kunnen goede adviezen worden gegeven en eenvoudiger grootschalige onderzoeken worden gestart. Net als de En-

17 Art. 4.4.1 Vlw – Benoeming schuldeiserscommissie: "Indien de omvang of de aard van de boedel daartoe aanleiding geeft, kan de rechtbank bij de insolventverklaring een schuldeiserscommissie benoemen, al dan niet uit de bekende schuldeisers. Ook de rechter-commissaris kan hiertoe op verzoek van een schuldeiser of ambtshalve bij latere beschikking overgaan. De rechter-commissaris is gehouden een commissie te benoemen indien de vergadering van schuldeisers daarom verzoekt." A-G Wuisman laat verwijzing naar de Vlw op dit punt na.

18 Kamerstukken II 2010/11, Aanhangsel nr. 1014, p. 3.

19 M.C. Jensen & W.H. Meckling, *Agency Costs and the Theory of the Firm*, *Journal of Financial Economics* 1976, p. 309.

20 Zie FD 26 augustus 2014 en talloze andere hits op 'Eurocommerce, Visser en FD'.

gelsen²¹ en de Duitsers²² van mening zijn dat de monitoring waar mogelijk bij de crediteurencommissie hoort, zo zou rechterlijk Nederland blij moeten zijn met crediteuren die zich in faillissementen de moeite getroosten de curator te helpen activa te lokaliseren en uit te winnen, en daarbij de rechter-commissaris te helpen door van dichtbij toe te zien of de afwikkeling wel goed gaat. Dat het institutionaliseren van zo'n monitoringsmechanisme meer effect zal hebben dan het incidenteel, naar de wens van de curator, inroepen van specifieke kennis van de banken is toch niet zo moeilijk te verzinnen.

De kern van de afwijzing lijkt te liggen in de argumentatie dat het risico bestaat dat de Banken – met gebruikmaking van de bevoegdheid van de crediteurencommissie ex art. 76 Fw om te allen tijde inzage te vorderen in alle boeken, bescheiden en andere gegevensdragers die het faillissement van Visser betreffen, en van de verplichting van de curator en de failliet (ex art. 105 Fw) om alle verlangde inlichtingen te verstrekken – informatie vergaren die zij zonder de positie van lid van de crediteurencommissie niet zouden hebben verkregen en dat zij deze informatie niet (alleen) ten behoeve van de afwikkeling van het faillissement van Visser gebruiken. Dat was het geval in Rechtbank Haarlem 15 januari 2007²³ (curatoren KPNQwest/Citibank) waarin Citibank N.A. in een procedure gebruik had gemaakt van aan Citibank Plc. als lid van de crediteurencommissie in het faillissement van KPNQwest door de curatoren ter beschikking gestelde informatie. Inderdaad had dit niet mogen gebeuren. Dat het toch gebeurde, had door de curatoren in een geheimhoudings-overeenkomst achteraf bezien strenger moeten worden bestraft (de dwangsom die zij in het vonnis verkregen bedroeg € 1.000.000). Die juridische fout in het monitoring-arrangement kan volgens ons nooit een reden zijn om de instelling van een crediteurencommissie in het vervolg te ontmoedigen. Gezien de hoge werkdruk van rechtbanken en rechters-commissarissen is monitoring door de crediteurencommissie juist aan te moedigen. Dat daar een goede geheimhoudingsovereenkomst bij hoort, is in de KPNQwest zaak gebleken. Daarin kunnen ook andere regels worden opgenomen, bijvoorbeeld om te vermijden dat de boedel met hoge kosten voortvloeiend uit verzoeken van de crediteurencommissie wordt opgezaald. Wij kunnen ons goed voorstellen dat de verplichting van art. 76 Fw om aan de commissie alle van hem verlangde inlichtingen

te verstrekken de curator schrik inboezemt. Deze bepaling staat in vreemde verhouding tot de mededeling van art. 79 Fw dat de curator niet gebonden is aan het advies van de commissie. Wij nemen aan dat als een curator weigert bepaalde inlichtingen te verschaffen, omdat ze geheim zijn, omdat het te veel zou kosten om ze te verzamelen, omdat het verzoek volledig irrelevant is, of omdat er sprake is van misbruik van bevoegdheid, art. 69 Fw de crediteurencommissie de mogelijkheid geeft om daartegen op te komen.²⁴ Dat hoeft bepaald geen reden te zijn om zo afwijzend te opereren als de curator, de Rechtbank Gelderland en de Hoge Raad in deze zaak hebben gedaan.

6. Conclusie

Het afwijzen van het verzoek omdat het gaat om 'het faillissement van een privé persoon' doet afbreuk aan het grote belang dat Visser in de nationale vastgoedmarkt heeft gehad en aan het effect van het faillissement van zijn ondernemingen. Het is niet goed te begrijpen dat curator, rechtbank en Hoge Raad concluderen tot afwijzing van het verzoek. Dat crediteuren werk willen maken van een crediteurencommissie verdient alle lof. Dat de curator dit op theoretische gronden verdedigbare verzoek, waarbij hij 'gratis' expertise van de crediteuren kan binnen halen afwijst, begrijpen wij niet; hij werkt toch juist in het belang van die crediteuren? Dat de rechtbank een mogelijkheid om de superviserende taak van de rechter-commissaris te verlichten afwijst vinden wij eveneens onbegrijpelijk. Dat de Hoge Raad ten slotte de mogelijkheid om het belang van een crediteurencommissie op de kaart te zetten zo laat lopen is een gemiste kans om te komen tot een noodzakelijke intensivering van het toezicht en een betere betrokkenheid van crediteuren.

21 Zie art. 57 (3.b) Schedule B1 bij de Insolvency Act: "A creditors' committee may require the administrator to provide the committee with information about the exercise of his functions." Overigens wijst A-G Wuisman in zijn conclusie sub 2.2.6 op 'de aan het insolventierecht van Duitsland, Engeland en de VS gewijde beschouwingen in het verzoekschrift tot cassatie, (waaruit) valt af te leiden dat daar crediteuren-commissies met de nodige bevoegdheden bij de afwikkeling van faillissementen zijn betrokken'.

22 Art. 22a Insolvenzordnung (InsO) schrijft in principe een verplichte instelling van een crediteurencommissie voor vanaf middelgrote bedrijven. Art 69 InsO omschrijft de taak als: "Die Mitglieder des Gläubigerausschusses haben den Insolvenzverwalter bei seiner Geschäftsführung zu unterstützen und zu überwachen. Sie haben sich über den Gang der Geschäfte zu unterrichten sowie die Bücher und Geschäftspapiere einsehen und den Geldverkehr und -bestand prüfen zu lassen."

23 Rb. Haarlem 15 januari 2007, ECLI:NL:RBHAA:2007:AZ6187.

24 Anders: W.J.M. van Anel & T.T. van Zanten, 'Informatieverschaffing door de curator in faillissement', in: J.J. Reiziger en A. van der Schee (red.), *De curator en informatie*, Deventer: Kluwer 2013, p. 49, die een – misbruiksituaties daargelaten – onvoorwaardelijke informatieverplichting lijken te verdedigen.